

4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus

4.2.1 Oppimisen tuki

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien kasautumista. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiope- tus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus. Tukitoimia on annettava riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että ne edistävät opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvoin- tia.

Aineenopettaja ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestelyissä, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiope- tusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskeli- jan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiope- tusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio- opintojen suorittamiseksi. Tukiope- tusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, mate- maattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiope- tukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puut- teellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityis- opetuksen hallintopäätöstä.

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiske- lutaitojen kehittämiseen, kokonaisuusien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun. Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsul- toimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuk- sia tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvitta- essa erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja. Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille. Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämiseksi. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa lukiolain 28 §:n 2 momentin mukaan. Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai eri oppiaineiden opiskeluun.

4.2.2 Erityisopetus

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain

mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten kanssa. Oppimisen tuen riittävyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiovetusta ja eriyttämistä.

Erytisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksella (asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 986/1998). Erytisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esiteltyyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen. Pääsääntöisesti olenaisista on, että tukitoimia arviotaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erytisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erytisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erytisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erytisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhoitolaisten sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai alaikäisen opiskelijan huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän. Opiskelijaa ja alaikäisen opiskelijan huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erytisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

4.2.3 Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukio-koulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedotetaan huoltajia vanhempainillassa ensimmäisen opiskeluvuoden syksyllä. Lisäksi voidaan laatia Wilma-tiedote kaikille huoltajille tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista.

Erityisopettaja kiertää esittelemässä erityisopetusta ja tukitoimia jokaisessa ohjausryhmässä lukio-opintojen ensimmäisen syksyn aikana.

Tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi

Erityisopettaja ja/tai opinto-ohjaaja ottavat yhteyttä lukion aloittavien opiskelijoiden edeltäviin oppilaitoksiin ja kysyvät opetuksen kannalta välttämättömiä tietoja peruskoulun ja lukion nivelvaiheessa. Lisäksi edeltäviltä oppilaitoksilta pyydetään lausuntoja opiskelijan opiskelunvalmiuksista ja tukitoimista, mikäli opiskelijan huoltajat ovat siihen antaneet luvan. Tarvittaessa erityisopettaja ja/tai opinto-ohjaaja pitävät siirtopalaverin opiskelijan edellisen oppilaitoksen erityisopettajan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa heti syksyllä lukion alettua. Siirtopalaverissa voi olla paikalla myös opiskelija ja/tai opiskelijan huoltaja sekä muita opiskelijan opiskeluun perehtyneitä asiantuntijoita. Näitä ovat esimerkiksi koulu-psykologi, terveydenhoitaja ja terapeutti.

Myös erityisopettaja ja/tai opinto-ohjaaja voivat ottaa yhteyttä opiskelijaan ja huoltajaan tarpeen mukaan tukitoimien tarpeen arvioimiseksi. Samoin opiskelija tai huoltaja voi pyytää koululta siirtopalaveria tarpeellisen tiedon välittämiseksi lukion opetushenkilöstölle.

Jokainen lukio-opinnot aloittava opiskelija tekee lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksia selvittävän seulontatestin lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien havaitsemiseksi lukio-opintojen ensimmäisen syksyn aikana. Erityisopettaja vastaa testin toteuttamisesta. Seulontatestin tulosten pohjalta opiskelija voidaan ohjata tarkempiin lukemisen ja kirjoittamisen yksilötesteihin. Kontiolahden lukio vastaa lukemisen ja kirjoittamisen taitojen testien toteuttamisesta. Lukio vastaa mahdollisten erityisjärjestelyjen hakemisesta Ylioppilastutkintolautakunnalta, mikäli opiskelija niitä haluaa hakea.

Myös opiskelijahuollon henkilöstö arvioi opiskelijan tuen tarvetta ja voi ohjata opiskelijan tuen piiriin opiskelijan luvalla.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (HOPS)

Jokainen opiskelija tekee Wilmaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) lukion ensimmäisen syksyn aikana ryhmänohjaajan, opinto-ohjaajan ja erityisopettajan ohjauksessa. HOPS:aan kirjaetaan myös opiskelijan tarvitsemat henkilökohtaiset tukitoimet.

Ryhmänohjaaja, aineenopettajat ja erityisopettaja arvioivat yhdessä opiskelijan ja huoltajan kanssa tukitoimien tarvetta. Erityisopettaja, opinto-ohjaaja tai aineenopettaja kirjaa yhdessä opiskelijan kanssa sovitut tukitoimet HOPS:aan. Myös huoltaja voi olla mukana, kun kirjauksia tehdään.

Oppimisen tuen toteuttaminen

Kaikille opiskelijoilla on oikeus tarvitsemaansa tukeen. Tuki toteutetaan erityisopettajan ja aineenopettajan yhteistyönä, ja suunnitellaan yksilökohtaisesti opiskelijan tarpeiden mukaan. Opiskelija ja tarvittaessa huoltaja ovat mukana tukitoimien suunnittelussa. Oppimisen tukeen kuuluva erityisopetus tarkoittaa pääsääntöisesti yhteisopettajuutta tai yksilöohjausta. Tapauskohtaisesti erityisopettaja voi antaa myös oppiaineen tukiopetusta. Tällöin tuen tarve arvioidaan yhdessä aineenopettajan kanssa ja tukiopetus suunnitellaan erityisopettajan ja aineenopettajan yhteistyönä.

Opiskelijalla on oikeus saada aineenopettajan antamaa tukiopetusta. Opiskelija ja aineenopettaja sopivat tukiopetuksen toteuttamisesta tilannekohtaisesti.

Opintojen aikana opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuutta tukiopintojaksojen suorittamiseen esimerkiksi äidinkielessä, vieraissa kielissä ja matematiikassa perustaitojen vahvistamiseksi tai hylätyn opintosuorituksen korottamiseksi hyväksytyksi.

Erityisopetus

Opiskelija voi saada tarpeen mukaan myös säännöllisempää ja tavoitteellisempaa erityisopetusta, mikäli aiemmin kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää. Tällöin opiskelijalle tehdään erityisopetus päätös. Tukea annetaan erityisesti todettuihin oppimisvaikeuksien, neuropsykiatristen haasteiden tai muun oppimista haittaavan vamman tai sairauden takia. Erityisopetusta voidaan antaa myös tilanteessa, jossa opiskelija tarvitsee erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauden takia. Tällainen syy voi olla esimerkiksi vaikea elämäntilanne, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Painopisteenä yksilökohtaisessa erityisopetuksessa ovat suunnitelmallinen oppimistekniikoiden tai ajanhallinnan ohjaaminen, oppimisvaikeuksiin ja neuropsykiatrisiin haasteisiin liittyvä tuki sekä opiskelijan omien vahvuuksien tukeminen. Myös oppiaineiden oppimista tukeva ainesisältöjen opettaminen voi kuulua erityisopettajan antamaan tukeen. Ainesisältöjen opetus suunnitellaan yhdessä aineenopettajan kanssa.

Osaamisen näyttämisen tavat ja järjestelyt suunnitellaan yksilöllisesti opiskelijan tarpeen mukaan. Arvioinnin yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätöiden käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Myös muiden tarkoituksenmukaisten erityisjärjestelyiden käyttäminen on mahdollista.

Opiskelijoille tiedotetaan mahdollisuuksista erityisopetukseen, erityisopetuksen päätökseen, erityisjärjestelyihin ja niiden hakemiseen ylioppilastutkinnossa jo opintojen alkuvaiheessa. Tämä tapahtuu esimerkiksi erityisopettajan ensimmäisen vuosikurssien ohjausryhmävierailuiden yhteydessä sekä vanhempainillassa ensimmäisen lukuvuoden syksyn aikana. Lisäksi huoltajille voidaan lähettää tiedote mahdollisuuksista tukitoimiin. Opiskelijaa ohjataan Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Oppimisen tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tukea antanut opettaja kirjaa tukisuunnitelmaan annetut tukitoimet ja seuraa tukitoimien vaikutusta opiskeluun. Opiskelija seuraa tukitoimien toimivuutta ja tarpeellisuutta myös itse. Tarvittaessa hän on yhteydessä tukitoimista ja niiden päivittämisestä erityisopettajaan, aineenopettajaan, ryhmänohjaajaan tai opinto-ohjaajaan. Tällöin edellä mainitut opettajat arvioivat tuen toteutumista ja vaikuttavuutta yhdessä opiskelijan kanssa. Myös opettajat voivat olla yhteydessä opiskelijaan tukitoimien päivittämisestä.

Erityisopetuksen päätös

Opiskelijalle tehdään erityisopetuksen päätös, mikäli edellä kuvattu oppimisen tuki ei riitä tukemaan opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Erityisopetuksen päätös voidaan tehdä myös, mikäli opiskelija tarvitsee koetilanteiden erityisjärjestelyitä, kuten erillistä koetilaa tai lisäaikaa, opintojen aikana ja ylioppilaskokeissa. Erityisopetuksen päätöksen tarpeellisuus arvioidaan jo lukio-opintojen alussa, mikäli lukion aloittava opiskelija on saanut perusopetuksessa erityistä tukea tai oppilaskohtaisia tukitoimia. Erityisopetuksen tarpeen arviointia voivat pyytää myös opiskelija ja opiskelijan huoltaja.

Hallintopäätöksen Kontiolahden lukiossa tekee lukion rehtori. Päätösasiakirjaan kirjataan selvitys opiskelijan tuen tarpeista ja aiemmin annetusta tuesta. Päätösasiakirja on salassa pidettävä (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 24 §, 1 mom. kohta 30). Tarvittaessa päätösasiakirjaa voidaan täydentää tuen tarpeita selventävillä liitteillä ja lisäselvityksillä. Näitä lisäselvityksiä ovat esimerkiksi opiskeluhuoltohenkilöstön antamat lausunnot.

Mikäli opiskelija ei enää tarvitse erityisopetusta, voidaan erityisopetuksen päätös myös kumota lukion rehtorin tekemällä hallintopäätöksellä.

Opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä

Ennen erityisopetuksen tarpeen arviointia erityisopettaja on yhteydessä opiskelijaan ja alle täysi-ikäisen opiskelijan huoltajaan mahdollisesta siirtymisestä erityisopetukseen. Aloite erityisopetuksen tarpeen arvioinnista voi tulla myös opiskelijalta tai huoltajalta. Keskustelu ja kuuleminen tapahtuvat joko kasvotusten, puhelimitse tai Wilma-viestillä. Opiskelijan ja huoltajan kommentit kirjataan hallinnolliseen päätösasiakirjaan. Opiskelijalla ja alle täysi-ikäisen opiskelijan huoltaja allekirjoittavat päätösasiakirjan omalta osaltaan ennen sen toimittamista rehtorille. Tieto erityisen tuen päätöksestä toimitetaan sekä opiskelijalle että huoltajalle.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako oppimisen tuen asioissa

Ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja erityisopettaja huolehtivat siitä, että jokainen opiskelija tekee HOPS:n ensimmäisen lukukauden aikana. Opiskelija huolehtii sen päivittämisestä tarvittaessa edellä mainittujen henkilöiden avustukselle.

Tukitoimet ja niiden suunnittelu toteutetaan yhteistyössä opiskelijan, ryhmänohjaajan, aineenopettajan ja erityisopettajan kanssa. Myös huoltaja voi olla mukana suunnittelussa.

Erityisopettaja, ryhmänohjaaja, opinto-ohjaaja ja aineenopettaja seuraavat tukitoimien toteutumista sekä tukitoimien riittävyttä.

Opiskeluhuollon henkilöstö tukee opiskelijan jaksamista ja hyvinvointia. Opiskeluhuollon henkilöstö voi ohjata opiskelijan tuen piiriin opiskelijan luvalla.